

Dante at Cambridge? A Fourteenth-Century Franciscan Reader of the *Commedia*

N.R. Havely

nick.havely@york.ac.uk

1. Rogerus de Platea/de Heraclea OFM (d. 1383) *Quadragesimale de scolis/scolarum*:

[citing and quoting *Paradiso* 6, 135-42]:

... iste cernens et videns Comitum ingratitude ait: pro certo si decimam partem fecissem pro Deo essem in numero sanctorum suorum et pro te tanta feci et adhuc non sum tibi gratus, deinceps Deo serviam cui in brevi tempore potest homo satisfacere.

Et omnibus divitiis negotisque pretermisissis Deo servivit et per mundum mendicando, indulgentias et sanctorum hortamina querit et salvus efficitur.

Pro isto autem loquens Poeta vulgaris ait:

*et se 'l mondo sapesse il cor che ell'ebe
mendicando sua vita affrustu affrustu
assay lo loda e più lo loderebbe*

(Assisi Sacro Convento MS 492, f. 59v, cited by Palumbo 1965)

2. Rogerus de Platea/de Heraclea *Quadragesimale*

[Dante's invocation to Apollo in *Paradiso* 1. 13-18]:

Sed duo erant Dii sub quorum nomine poetae coronabantur, scilicet Bachus et Apollo. Bachus enim solummodo Deus scientiae vocabatur seu dicebatur; Apollo vero dicebatur Deus Sapientiae. Unde sic fiebat quod qui laureandi erant in scientia sola coronabantur sub nomine Bachi et illi qui in Sapientia laureabantur sub nomine Apollis et illi qui in utraque sub nomine utriusque. Unde poeta vulgaris tractavit de poesis Inferni et Purgatorii sub dictu Bachi, quasi dicat quod ratio naturalis seu moralis potest illa dictare quia ulterius tractaturus erat de Paradiso ubi sunt illa quae ratio naturalis nescit dictare, hinc est quod ipse dicit:

*A buono Apollo alluoltimu lavoro
fammi de lu tuo lavor si fatto vaso
comme dumandi da lo amato alloro
infine a quell'uno jogo di Parnaso
mi fu ma or con ambedue
mo opo intrare nelle ringa rimaso*

(Assisi Sacro Convento MS 492, f. 69v-70r, cited by Palumbo 1965)

3. Rogerus de Platea/de Heraclea *Quadragesimale*

[on the 'perfect' age, Dante's journey in *Inferno* 1.1-3, and Christ's triumph over death]

Vn[de] poeta uulgaris hoc vole[n]s e[x]primere ait i[n] p[ri]ncipio p[ri]mi libri –

*Nel mezu del cammin d[i] n[ostr]a uita
me retoruay p[er] una selua scura
che la diritta uia era smarita*

Quia hi[n]c [Ch]r[is]t[us] similitu[di]nem ca[r]nis p[er]c[us]s[us] et i[n] illa etate 33 an[n]or[um] & ... morte[m] debellare debebat.

(Florence, Laurenziana plut. 24 cod. 5, f. 81v, my transcription)

4. Benedict XII

Bull, *Redemptor noster* (28 November 1336; new constitutions for the Franciscan Order) Section IX (of 30): *De Studiis*

1. Ad promovendum insuper sacrae theologiae doctrinam in Ordine memorato, statuimus quod fratrum qui ordinabuntur ad legendaum sententias Parisiis, unus assumatur uno anno de provincial Francia [..] duo autem duobus annis sequentibus de aliis partibus Ordinis, videlicet de Cismontanis alius de Ultramontanis partibus per generale Capitulum eligendi.

2. Qui autem ordinabuntur ad legendum Sententias Oxonii, duo assumantur duobus annis de provincial Angliae [..] tertius autem pro anno tertio assumatur de aliis partibus Ordinis per generale capitulum vicissim tam de Cismontanis quam de Ultramontanis eligendus.

3. Simili quoque modo illorum qui ordinabuntur ad legendum Sententias in studio **Cantabrigiae**, duo assumantur duobus annis de provincia Angliae [..] et tertius anno tertio de aliis partibus Ordinis per generale Capitulum tam de Cismontanis quam de Ultramontanis vicissim partibus eligendus.

(ed. M. Bihl, *AFH* 30 (1937), 309-90, 346)

5.